

LÓDI FERENC

Móraváros*

Igen, e város volt az én hazám csak,
 hazám? dehogy, nem ismertem hazát,
 mégis e város tanított, hogy lássak,
 hogy nem örök törvény a szolgaság.
 Utcák, terek, sok ház, ti bennem éltek
 — legjobb barátom csak a Tisza volt.
 Hosszan elnézem, ahogy partra értek
 a halászbárkák, homokoshajók.

Gyermekkoromnak egyik nagy darabját
 a Móraváros őrzi, vén Szeged,
 Ez ifjabb városrészt munkások lakták,
 s gümőkör őt meg nemzedékeket.
 Mert tóvidék volt, dudva, víz rohásztott
 legtöbb lakást a Cserepes-sorig.
 Ígérték fűt-fát: „Ezt is, azt is kaptok...“
 és adtak, de csak választásokig.

A Gólya-utca, Gép- és Csillag-utca
 keverve épült: rendőr, malmosok
 és nyugdíjasok ültek a nyakunkra
 és vizslaszemük mindent átfogott.
 Vizes lakások melé, mint a gombák
 ágaskodtak a téglás nagy falak,
 hogy azt a kevés napfényt is elfogják,
 amely a szomszéd viskón áthaladt.

És hat malomban örültek. A környék
 a paprikások melegágya volt.
 Munkásanyák sok kinját ott örölték,
 — a Mirzsi-család ezreket rabolt.
 Szegény anyám hajnaltól vaksötétig
 a paprikából tépte az eret,
 mégsem jutott el heti tíz fűzérig,
 — sok hullót** nyomtak rá a Mirzsiék,

De könnyített a gazda, ugye lányok
 vagy asszonyok, — úgy volt akkor a rend —
 ha sápadtarcú munkásnőre vágyott:
 s ki enni akart, mondta az „igent“.

* Részlet egy hosszabb költeményből.

** A fűzéről lehullott paprika.

Hasító-lányok, s paprikás királyok
 beteg szerelme négy füzért megért,
 s a következő már, akire vágyott,
 csak két füzérnyi paprikát remélt.

S a Szél-utcában szombaton a kocsmá
 megtelt, de otthon nem volt tán kenyér.
 A közös sors a munkást összevonta,
 hol „biztosabbnak“ látszott a fedél.
 Öblöshangú, nagy zsákolók és ácsok,
 szikár kőműves, csontos kubikos,
 megértettem a bús beszédjársátok,
 én álligattam nektek kuglihoz.

(Ott laktunk mi az elhízott Szántónál,
 ki később minket utcára pakolt...
 — A búza neki ért be Fehértónál
 és Kecskeméten konzervgyára volt.)
 S hallgattam én, hogy mit beszélt a Nyári
 s az öreg Cinkus, hogy ... „a téglagyár
 eszi az embert, sarat talicskázni...
 ... csak ne volna oly messzi a határ!“

Milyen határra gondoltak? A kérdés
 lappangott bennem, éreztem a szót,
 ahogy kimondták, és eltelet még hét év,
 míg megtudhattam, azt a várt valót.
 Én álligattam, kugliztak az ácsok
 s kihallatszott a zsákolók szava:
 „Nem adnak többet! Kimondjuk a sztrájkot!
 Hordja Back Bernát a zsákot maga!“

S pár napra rá az utcán, mint az égő
 fáklya lángolt a malmosok faán
 a miniummal festett, s szembenéző
 sarló-kalapács: s reggel néztük ám!
 És aznap éjjel ismeretlen árnyak
 vetették rá az ajtókra maguk,
 és házról-házra járták az utcákat:
 „Rendőrség! gyorsan nyissatok kaput!“

És még több rendőr jött aztán az örsre,
 — a kardjuk mellett üt a gumibot,
 és kettesével sétálgattak körbe...
 s az őrmesterük prolikat szidott.
 Nagy csend lapult, a város némasága
 olyan volt, mint parázs hamu alatt.
 Negyvenet írtak akkor a naptárba,
 s egy ács azt mondta: Rákosi szabad!